

Mussolini odobril povratek Habsburžanov!

Angleški finančni minister Chamberlain je namignil v parlamentu, da bo Anglija predlagala na prihodnjem zboru Lige narodov odpravo sankcij proti Italiji. Nadalje bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru!

Dunaj, 11. jun. — Avstrijski kancelar Schuschnigg je včeraj obznan, da je Mussolini odobril povratek Habsburžanov na avstrijski prestol. Schuschnigg je pred nekaj dnevi konferiral z Mussolinijem v Italiji in takrat so poročali, da se je Mussolini odločil za vzpostavitev avstrijske monarhije pod habsburško dinastijo in obljubil, da bo avstrijsko vojaško pomoč, če bo kdo nasprotoval, odločno zavrnil.

(Dravne male antante — Češkoslovakija, Rumunija in Jugoslavija — so zadnje dni na konferenci v Bukarešti ponovno izjavile, da bodo nasprotovali povratku Habsburžanov v Avstrijo in na Ogrskem z orožjem, če bo treba.)

Včerajšnji Schuschniggov govor je bil prvi po njegovi vrnitvi v Italijo. Orog 75,000 oseb, ki so bili v Avstriji prisiljeni, da se ločijo od svojih domov, je bilo toliko legitimističnih cesarskih zastav.

London, 11. jun. — Angleški finančni minister Neville Chamberlain je sinoči v svojem govoru v parlamentu namignil, da Anglija v kratkem predlaga Ligi narodov, naj umakne sankcije proti Italiji.

To se bo najbrž zgodilo na prihodnjem zboru Lige ob koncu meseca ali pa še nekaj prej na seji sveta Lige narodov. Mussolini je pred kratkim informiral Anglijo, da Italija izstopi iz Lige narodov, če bodo sankcije odpravljene v najkrajšem času.

Chamberlain je nadalje namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Chamberlain je tudi namignil, da bo Anglija predlagala, naj se Ligi narodov odvzame čuvajstvo miru, kar pomeni, da se bodo sankcije proti Italiji umaknile.

Domače vesti

Obiski

Chicago, 11. jun. — Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete so obiskali zadnje dni Frank in Ludvik Sikole, Pike View, Colo. in Joseph Mihelčič, Benld, Ill.

Novi grobovi v Clevelandu
Cleveland, 11. jun. — Te dni je umrl rojak Anton Rojc, star 41 let in doma iz Žužemberka na Dolenjskem. V Ameriki je bil 23 let in tu zapuščal vnukinjo. — Danke je v bolnišnici umrl Math Muhovec, samec, star 33 let. — Pijunčica je pobrala mlado rojakinjo Frances Braddock, staro 27 let, rojeno v Clevelandu, katere zapuščala mater.

Star pionir umrl
Leadville, Colo. — Zadnje dni je tu umrl Frank Zajc, trgovec in pionir, ki se je tu nahajal 50 let. Star je bil 68 let.

Vesti iz Calumeta
Calumet, Mich. — Friderik Lamut, sin Johna Lamuta iz Rayboultowna, je dovršil študij za elektrarskega inženirja v rudarski in tehniški šoli v Houghtonu. V istem učnem zavodu je drugi slovenski dijak Tom Vikič iz Newtona zaključil študij leta z naslovom "čistilna študenta". — George Horvat, eden najstarejših naseljenčev v Calumetu, ki je dolgo let stanoval na Osceoli, se je zadnje tedne preselil s svojim sinom na farmo v Hartu, Mich.

Little Rock, Ark., 11. jun. — Senator Robinson je sinoči odgovoril na Thomasovo brzojavko, da za nepokoje v pokrajinah bombaža so "odgovorni agitatorji, ki pretiravajo glede tamkajšnjih razmer." On (Robinson) je pomagal, da je bil v senatu sprejet Bankheadov zakon za kmetijske najemnike, toda Thomas je s svojimi pristajali na zakon pobijal brez upravičenega razloga.

Predsednik Roosevelt, ki je sinoči govoril na proslavi stoletnice (govor je bil razširjen po radiu po vsej Ameriki), je indirektno lopolni po republikanskih burboncih, ki zborujejo v Clevelandu. Rekel je, da njegov boj velja majhnim skupinam in oligarhijam bogatinov, ki ogrožajo ameriško demokracijo. Indirektno si je privoščil tudi federalno vrhovno sodišče.

Mlad mornar poslan v Nemčijo
New York, 11. jun. — Walter Soupe, 19-letni nemški mornar, ne bo več užival svobodnega ameriškega zraka, ker bo deportiran v Nemčijo radi nepostavnega bivanja. Lanskega oktobra, ko mu je kapitan zagrozil, kaj ga čaka, ako ne bo salutaril svastiki, je namreč v Norfolk, Va., deszertiral s trgovske ladje Reliance. V Nemčiji ga sigurno čaka koncentracijsko taborišče ali pa silna usoda kakor je doletela njegovega očeta, katerega so umorili nacisti.

Nacijsko sodišče obsodilo duhovnika
Berlin, 11. jun. — Nacijsko sodišče v Ratiboru je obsodilo katoliškega duhovnika Mierzwa na petnajst mesecev zapora na obtožbo nemoralnosti. Spoznan je bil za krivega, da je zapeljal 15 let staro deklico, katere spovednik je bil. Obravnava proti 276 frančiškankam v Koblenzu, ki so tudi obtožene nemoralnosti, se nadaljuje. Hans Bross, bivši frančiškan, ki je bil znan kot brat Aleksander, je bil včeraj obsodjen na tri leta ječe.

Železniška nesreča v Italiji; 20 ubitih
Neapelj, Italija, 11. jun. — Dvajset oseb je bilo včeraj ubitih in okrog sto ranjenih, ko se je osební vlak prevrnil s tira nekaj kilometrov od kolodvora v Neapelju.

Krvavi boji med španskimi levicariji

Trije ubiti v poulični bitki v Malagi

Madrid, 11. jun. — Španska levicarska vlada je danes naznanila, da je zdrobila gibanje za fašistični puč v sedmih španskih provincih. Istočasno je prišla vest, da je stavka 110,000 kmetijskih delavcev v provinci Malagi končana.

Madrid, 11. jun. — Politični izgovori so ponovno izbruhnili v Malagi in tri osebe so bile ubite in večje število je bilo ranjenih v poulični bitki med sinikalisti in komunisti. Socialisti so po tej bitki oklicali generalno stavko.

Med ubitimi je Miguel Ortiz Acevedez, vodja sindikalistov. Njega so umorili, ko se je prikazal s svojim otrokom iz svoje hiše, toda otrok ni bil ranjen. Nekaj ur prej je bil umorjen neki komunistični odvetnik.

Izgredniki v Malagi so bili oboroženi s strojnimi puškami. Dva urada Španske delavske zveze sta bila uničena z ognjem, ki so ga sanetisti izgrelniki. Nekaj časa so izgrelniki oblegali tudi glavni stan socialistične stranke v Malagi.

Antonio Ramirez, socialistični vodja v Aznalcasaru, v seviliški provinci, je bil ubit, ko se je zapletel v prepis s političnimi nasprotniki. V Badajozu so se spopadli levicariji in desničarji; v bitki je bilo več oseb ranjenih, toda natančno število ni znano.

V Estepi je bila oklicana splošna stavka, ki pa ni izvala nemirov. V mesto je dospelo več oddelkov civilne garde, ki sedaj vzdržuje red.

Položaj v Madridu se je nekoliko izboljšal, ko so se stavkojuči živilski delavci vrnili na delo. Minister dela je izrazil upanje, da bo tudi stavka stavbin delavcev danes končana. Uradno poročilo se glasi, da je bilo v stavkah in političnih izgredih ubitih 180 oseb, odkar je prišla levicarska vlada na krmilo.

Požigalci med člani Črne legije
Detroit, Mich., 11. jun. — Avtoritete so odkrile požigalce v vrstah Črne legije, katerih naloga je bila teroriziranje komunistov in požiganje njihovih hiš.

Policija je aretirala pet članov Črne legije in dva sta priznala, da sta zažgala poslopja farmarja F. Mollenhauerja v Rose Centru, Mich., ki je vodja komunističnih farmarjev v Michiganu. To se je zgodilo v avgustu l. 1934.

Požig sta priznala Clarence Frye, delovodja v Chryslerjevi tovarni, in Roy Hepner, plekskar, ko ju je zaslišal državni prosekutor D. C. McCrea. Drugi trije aretiranci so Elvis Clark, Ernest Stettin, Frank Rice in Albert Swanson. Vsi so izjavili, da so imeli važne pozicije v Črni legiji in njih naloga je bila lov na komuniste in požiganje njihovih domov. V avtomobilu, v katerih so se vozili, so imeli vedno cunje, namočene v nafti. Vsi bodo izročeni avtoritetam okraja Oakland, kjer bo veleporota pričela s preiskavo, ker se farma Mollenhauerja nahaja v tem okraju.

Okrožni sodnik James E. Cheney je včeraj obsodil Rudyarda Wellmana, člana teroristične organizacije, na trideset dni zapora, ko ga je ujel na laži. Wellman je bil takoj po obsodbi odveden v ječo.

VOJNI ŠTAB PRIPRAVLJA DIKTATURO!

Nyejev odsek objavil načrt za diktaturo v slučaju vojne

Washington, 11. jun. — (FP) — Nyejev senatni odsek, ki je zadnje dve leti preiskaval municijsko trgovino, je zdaj v posebnem poročilu privlekel na dan načrt vojne štaba za popolno militaristično diktaturo v slučaju vojne, da se Amerika zaplete v vojno.

Načrt za diktaturo je izdelan od podrobnosti v obliki sedmih zakonskih osnutkov, od katerih sta glavna osnutka S. 1717 in S. 1721. Napovedi vojne čakajo na polici, od kjer bi jih kongres vzel in naglo sprejel, nakar bi delala v par dneh dobila kompletno diktaturo — vojaško, fašistično ali kakršno že hočete.

Ker bi jih Nyejev odsek radi državnih tajnosti drugače ne mogel objaviti, je osnutke predložil senatni zbornici senator Clark iz Missourija. Iz teh navodil se ameriško delavstvo in drugi protivojni elementi lahko seznajajo, kaj jih čaka, ako in kadar se Amerika zaplete v vojno.

Načrt predvideva popolno diktaturo v rokah predsednika. Osutek S. 1717 daje predsedniku "kontrolno nad industrijami, pravico določanja cen in plač, uvedbo prednosti v področju produkcije in distribucije, kupovanje in prodajanje vsakih produktov, sekvestriranje vsakršnega produkta, liceniranje produkcije, kontroliranje nakupa in distribucije, reguliranje špekulacije in profita in suspendiranje postatav."

Osutek S. 1721 določa "podvržene vojaški službi (draft) vseh moških državljanov nad 18. letom in podvržene vojaškim zakonom vseh oseb med vpoklicanjem in šest mesecev po odpoklicu izrednega stanja (emergency) ter v druge svrhe."

Slični predlog kakor je S. 1717 je bil v nižji zbornici že sprejet dne 19. aprila 1935, in sicer brez vsake debate. Zdaj čaka pred senatnim odsekom. Vojna mašina je v Washingtonu torej že dobro namazana.

O mobiliziranju industrij v vojne namene ima senatni odsek precej važne pomisleke, kolikor se tiče kontroliranja profitov in inflacije cen. Tako kontrola je pod privatnim lastništvom industrij mogoča le — na papirju, pravi v jedru odsek, ker cene bodo končno narekovali podjetniki tudi vladi in na splošno. Prvi imajo podjetniki večje prednosti pri pogajanjih za cene, ker so bolj pretni, oziroma "imajo večje znanje", kakor pravi odsek, drugi pa tudi večji trg. Vlado bodo enostavno pritislili ob zid in ji narekovali cene. Če bi se obotavljala, imajo moč, da paralizirajo produkcijo.

Drugi bi bile kontrolne agencije "v rokah ljudi, ki so industrijsko trenirani in bi na razne tudi simpatizirali s stalnim industrialcem," pravi Nyejev odsek. Načrt vojnega departamenta, kolikor se "mobilizacije" in kontrole priyatnih industrij tiče, je le posladkana pilula. Možna pa je pod osnutkom stroga kontrola časa, misli, meni odbor.

Z delavstvom bi bilo seveda drugače. Vojni departament sicer pričakuje delavske kooperacije z vojno mašino, "toda načrt faktično, čeprav ne z besedami, pomeni, da bodo industrije (Enleje na 2. strani.)

Nevarnost civilne vojne na Kitajskem

Diktator Kaišek skuša ustaviti prodiranje kantonske armade

Sanghaj, 11. jun. — Kantonске čete, ki so bile mobilizirane v provincama Kwangsi in Kwantung in so znane pod imenom "protijaponska reševalna armada", so se približale mestu Cangaa v svojem prodiranju proti severu. Prvi oddelki armade so že dospeli v Kiyangsi, strategično središče, ki je sto milj oddaljeno od Cangae, glavne mesta province Hunan.

Ciang Kaišek, kitajski diktator in načelnik nankingske vlade, je odredil umik vojaške posadke iz Hangčova in zastražil prelaze v gorovju Hen, da ustavi prodiranje kantonske armade. Voditelji nankingske vlade menijo, da je gibanje kantonske armade naperjeno proti njim, ne proti japonskim militaristom v severni Kitajski.

Možnost civilne vojne na Kitajskem je razvidna tudi iz poročil v japonskem tisku, ki naglašajo, da sta obe, kantonska in nankingska vlada, mobilizirali svoji letalski sili.

General Kaišek je včeraj naslovil že tretji apel kantonski vladi, ki je izvala novo krizo z mobilizacijo armade pred osmi dnevi. V apelu urgira generala Cen Ci-tanga, vrhovnega poveljnika kantonske armade, naj ustavi prodiranje svojih čet proti severu in pristane na konferenco s predstavniki njegove vlade, ki naj bi se vršila v Nankingu 10. julija. V svojem telegramu je Kaišek namignil, da so generala premotili neodgovorni kantonski "patriotje" ki mu želijo pogubo.

Paul R. Josselyn, ameriški generalni konzul v Hankowu, je pozval ameriške mislonarje v južnem delu province Hunan, naj se umaknejo na varno. S. L. Burdett, angleški generalni konzul, je naslovil slični poziv angleškim državljanom v omenjeni provinci.

Honkong, 11. jun. — Dasi je kantonska vlada odredila strogo cenzuro tiska, je vaeeno znano, da je močno militaristično gibanje v južni Kitajski v zamahu. Vlada je odredila mobilizacijo kulijev in tudi žensk, močni vojaški oddelki pa so odrinili proti severu, da preprečijo raztegnitev japonske militaristične kontrole v severni Kitajski.

Zadruga praznuje 25-letnico obstanka
Waukegan, Ill. — The Cooperative Trading Co. praznuje 25-letnico svojega obstanka. Ustanovljena je bila l. 1911, ko so gospodinje zastavkale proti visoki ceni mleka. Sedaj ima ne samo veliko mlekarno, temveč tudi šest grocerijskih trgovin in mesnice in pekarno. Pet trgovin ima v Waukeganu in eno v Highwoodu in zdaj je naznanila, da bo v kratkem otvorila moderno gasolinsko postajo. Sprva je bila zadruga finski podvzetej, sedaj pa njenih 2100 članov predstavlja skoro vse narodnosti in plemena. Njen promet v preteklem letu je znašal nad \$600,000. Vsi uslužbenci zadruge so člani delavskih unij.

Tovarnar šel v pokoj, delavci na cesti
Bellingham, Mass. — Osemdesetletni tovarnar Addison E. Bullard bo ostale dni preživel v pokoji in dobri oskrbi, toda njegovih dvesto delavcev bo moralo iskati drugega delodajalca. Oni dan je naznanil, da je čas, da gre v pokoj in je enostavno zapri svojo predilnico Taft Woolen Mills, ki je obratovala 60 let. Tedenska mezdana izplačila so znašala \$4500.

OZADJE VELIKE ZMAGE FRANCO-SKIH DELAVCEV

Senzacionalno "okupacijsko" stavko vodil "komisarijat akcije"

Paris, 11. jun. — (F. P., poročila Pierre Van Paassen.) — Spektakularna "okupacijska" stavka francoskega delavstva ni bila le gola naključje, marveč skrbno planirana stvar. Delavstvu je prinesla sijajne pridobitve in unižala pridobila tisoče in tisoče novih članov. Vodil jo je "komisarijat akcije", katerega tvorijo unijski voditelji. Ta komisarijat deluje tudi med strokovnimi unijski in vlado ljudske fronte.

Posebnost francoskih strokovnih unij je, da svojim voditeljem niso dovolile stopiti v vlado. V smislu sklepa zadnje konvencije Splošne delavske zveze tudi ne sme biti noben unijski funkcionar v vodstvu kakšne politične stranke niti kandidirati za državnega poslanca.

To pa ne pomeni, da je francosko organizirano delavstvo politično nevtravno, ali da z vlado ne mara imeti nobenega opravka. Nasprotno: Splošna delavska zveza aktivno podpira Blumovo socialistično vlado. Podpira jo na podlagi treh zahtev. Prva zahteva je, da vlada ljudske fronte napravi konec zalaganju Nemčije s surovim vojnim materialom po jeklarskih in municijskih podjetnikih; drugič, da podpravi municijsko industrijo in tretjič, da naloži kapitalni davek za financiranje javnih del v svrhu uposlavitve brezposelnih.

Naloga "komisarijata akcije" je, da je stalno v stikih z vlado in ji sporoča aspiracije organiziranega delavstva. Fašistično časopisje vidi v tej ustanovi zakrknane sovete, proti katerim vodi velikansko propagando. Dnevno straši kapitaliste in hujska čitatelje proti delavskemu komisarijatu z napovedovanjem masakrov, drhalkega požiganja cerkev, finančnega kaosa, plenjenja in podobnih stvari. Ta pocestna propaganda je tudi odgovorna, da je pariško delavstvo prošlo soboto navalilo na dva fašistična lista in razbilo tiskarno. Namen te propagande je predvsem napraviti razkol v stranki socialnih radikalcev. Fašisti upajo, da bo desne krilo odreklo podporo Blumovi vladi in se pridružio reakciji.

Fašistično časopisje je pričelo tudi sipati ogenj in žeplo na Bluma, katerega opisuje z izdovostvom. Za Francijo je to povsem nove vrste propaganda. Ta trik, konja proti židom, je imenitno uspel v Nemčiji, kjer so naciji preprosto posebno nižje plasti srednjega razreda z rasnimi predsodki. Tega trika so se pričeli posluževati tudi francoski fašisti. Vsi židje od Wall streeta do Kremlna so za Blumom (on je namreč židovskega pokolenja), ker hočejo poriniti Francijo v vojno z Nemčijo, vpijejo fašisti. Antižidovska propaganda v francoskem fašističnem časopisju je v oostudnosti in smešnosti še dosegla neverjetne meje.

Da se fašistične lige izognejo razpustu po Blumovi vladi, so jih fašisti pričeli spreminjati v — v podporne in dobrodnele organizacije. Pričeli so odpirati javne kuhinje in se ukvarjati z razno "dobrodelnostjo". Na drugi strani pa se fašisti še vedno vadijo v orožju, seveda na skrivnem, in pripravljajo se na "svojo

(Daje na 2. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LOSTVINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: na Edinosti drava (vsevo) in Kanado

\$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; na Chicago

in Chicago \$7.00 na leto, \$2.00 na pol leta; na Los Angeles

\$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta

Subscription rates for the United States (except Chicago)

and Canada \$5.00 per year, Chicago and Ohio \$7.00 per year,

foreign countries \$5.00 per year.

One dollar per copy.—Kopiranje dopolnje in nenarodnih

glasnikov in ne vrsta. Kopiranje literarne vsebine (znanstveni,

povesti, drame, pesmi itd.) se vrsta podlaga in v državi,

da je prišlo postalo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communica-

tions and unsolicited articles will not be returned. Other

manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned

to sender only when accompanied by self-addressed and stamped

envelope.

Malo in vsa, kar ima stik s Natom:

PROSVETA

1007-20 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v obliki, na primer (May 21, 1936), poleg vsakega

imena na naslovni strani, da vam je s tem datumom potekla na-

ročnica. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Pametna sugestija

Newyorka Herald-Tribune, republikanski list, je pred nekaj dnevi objavila pametno misel. V uvodnem članku na prvi strani je pojasnila, da konservativni republikanci in konservativni demokrati imajo enake ideje in enak program, zato bi bilo pametno in dobro, če bi se politično združili.

List priporoča koalicijsko listo republikanskega kandidata za predsednika in demokratskega kandidata za podpredsednika. Na ta način se bi vsi pravoverni burbonski republikanci in demokrati ocepili od progresivcev in Rooseveltovih newdealskih "boljševikov" ter se oklenili svoje enotne liste.

Čudimo se, da si burbonski list upa s to idejo na dan. Zavedni delavci jo bi iskreno pozdravili. Potem bi bilo vsaj jasno, kdo je kdo na desnici.

Ameriška politična opredelitev je že desetletja največja zagonetka in največja prevara. Vsa dolga leta izra civilne vojne sta na politični pozornici dve nazadnjaški stranki, ki se menjata na krmlju in delata vrtiljček in trušče, kakor da je med njima nepremostljivo nasprotstvo in da gre za življenje ali smrt republike, kadar se v volilnih bitkah tepeta za premoč.

V resnici pa ni med tema dvema strankama nobene bistvene razlike. Vsaj danes ne. Včas, ko je bil vodja demokratov Bryan še mlad moč, se je demokratska stranka postavljala za malega podjetnika, torej za svobodo businessa in svobodno trgovino z nizkimi carinskimi tarifi; zavedni demokrati so takrat grmili proti monopolom in truatom. Kajpada, vse to je bilo bob ob steno, razvoj ekonomije je šel preko demokratov in—danes demokrati prav tako kakor republikanci podpirajo velebusiness in začetno carino. Tu pa tam se še dobi kak republikanski ali demokratski Borah, ki malo poklepeče o gospodarskih monopolih in se jezi na truste, ali to ne besede za gluha ušesa. Razlika med konservativnimi republikanci in demokrati je samo še v imenu.

Poslušno in praktično bi torej bilo, da se ameriški burbonci vseh znakov in barv strnejo v enoto, "levo" krila njihovih strank pa preidejo v odprto opozicijo. Sitnost pa je baš v tem, kdo prav za prav spada na levo.

Herald-Tribune meni, da vodja ameriške revolucionarne leve je Roosevelt s svojimi newdealskimi demokrati. To je spet prevara. Dajlva med burbonci na skrajni desnici in Rooseveltom, ki se mota nekje med sredo in robom desnice, je tako velika, da vidi Roosevelta daleč na levi in levčarjev sploh ne vidi. Največja nesreča zaslepljenih burboncev, katera jih bo pogubila, je, da ne morejo spoznati v newdealskih demokratih svojih najboljših prijateljev.

Ne, Roosevelt še ni na levi. Če bo kdaj, ali če bo kdaj njegovih sedanjih pristašev, je to vprašanje bodočnosti.

Mi smo absolutno prepričani, da pride do odprte opredeljenosti političnega življenja v Združenih državah v nekaj letih. Ta opredeljenost se pojavi s prihodom močne leve, katera bo resno ogražala privatni kapitalizem. Taka leva pride čim se formira velika delavska in farmerska stranka, katera bo bona fide delavska in farmerska, ne pa kakšna sterilna skupina advoktov, doktorjev, študentov in propadlih dušnih pastirjev, ki znajo "revolucionarno" govoriti in govoričijo, da so "edina delavska" stranka. Šele taka bona fide delavska in farmerska stranka v Ameriki bo v stanju pognati republikanske in demokratske burbonce v skupni tabor za obupno obrambo svojih interesov.

Dokler ni tega pojava, bomo še nadalje imeli v splošnem politično slepilo dveh kapitalističnih "opozicij", ki sta opoziciji le po imenu, v resnici pa le blufata nezavedne delavce in farmerje, da ob vsakih volitvah zamenjajo vladajoči kliki in predsedajo z osla na slona in slona na osla. Kakor pa pride za vsakim dežjem sonce, tako bo tudi tega predsedavanja enkrat konec.

Silno radi bi videli "united front" vseh nazadnjaških sil s Črno legijo vred, ali zaman, bratje—čas se ni prišel, čas se ni prišel.

Amerika strašno počasi dozoreva.

Osemdeset let je vzelo, da je dozorela za osvoboditev zamorskih sužnjev. Vse kaže, da bo boj za emancipacijo mezdni sužnjev trajal veliko dalj.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

"Moji stari grehi"

Sharon, Pa.—V mojem prejšnjem dopisu sem le površno poročal o velikem slavu 25-letnice društva 166 SNPJ v Prestu, Pa. To se mi je zdelo zadostno. Če bi človek omenjal vse podrobnosti, kar so mi naročili in povedali posetniki, bi vzel meni preveč časa, v listu pa štiri strani prostora, ne le par kolon.

V Prosveti sem čital dopis Franka Straha, člana društva 295 SNPJ, ki piše, da rad čita dopise potovalnega zastopnika Zidanška, Snojeve, Zornikove in dopise drugih dopisovalcev, ki pišejo v naprednem delavskem duhu. Tako je prav, da se je tudi Frank pokazal, da je za napredek delavcev in pa za napredek naše organizacije SNPJ.

Namenil sem se, da na kratko opišem moje že nad 50 let "stare grehe," ki se jih nisem mogel ne hotel "izpovedati," ker sem že v svoji mladosti smatral duhovniške za hlapce kapitalizma, in pri tem stojim še danes!

Bilo je leta 1884, ko sem se z drugimi podal na Zgornje Štajerske v Keflah v premogorje. Delo sem dobil pri Dittlerju, kjer je bilo takrat zaposlenih največ slovenskih rudarjev iz Spodnje Štajerske in Kranjske, še več pa je bilo Kočevarjev. Takrat mi je bilo 18 let. Rad sem čital vse druge liste, le katoliških ne, ker sem vedel, da od njih nimam ničesar pričakovati. Čital pa sem delavske liste. In kmalu sem izvedel, da v Keflahu obstoji delavska unija, ki pa je takrat bila strogo tajna, tako da je človek o nji izvedel šele potem, če se je videlo, da se zanima za delavsko gibanje. Sicer se je o uniji govorilo vsehovsod, le za njen glavni stan ni mogel nihče izvedeti.

Ko so se unijaki voditelji doobra prepričali, da se resno zanimam za unijo ter da sem pripravljen upoštevati njene zahteve ter tajnosti, so mi povedali za glavni stan unije št. 309. Dotični, ki mi je povedal za glavni stan, je le rekel, "da je silbal," da je na tem in tem mestu glavni stan unije. Sam sebe ni izdal, da bi direktno povedal, četudi sva skupaj delal že več mesecev. Porabil sem prvo priliko in se vpisal v delavsko unijo. Trikrat po tri udarce sem oddal, potem so se vrata odprla. Ta način sprejemanja v to unijo se je vršil toliko časa, dokler ni bilo zadostno število delavcev organiziranih.

Par let pozneje je izbruhnila splošna stavka — generalni štrajk. Kjerkoli je bil kak premogorov, so z delom prenehali dne 1. januarja 1887. Štrajk je trajal do 17. januarja s porazom za unijo in vse delavce. Toda ta štrajk so zlomili delavci sami, ne kompanija. Zlomili so ga, ker niso imeli pravega smisla za delavsko stvar, za skupnost, za skupni dobrobit — za kolektivni nastop in kolektivno zahtevo ter končno zmago.

Zato apeliram na slovenske delavce, da se naročajo na delavski dnevnik Prosveto in tednik Proletarec ter da vestno čitajo oba, da ne bo prepozno, ko pride čas odločitve. Pripravi se je treba že prej in kadar pride štrajk,

sko mi druge poti, da se dobijo pravice, bo delavstvo stalo kot eden za svoje opravičene zahteve.

Danes se nahajam v 71. letu svoje starosti. Zato se "izpovedujem" mojih "starih grehov." Povem, da sovražim hlapce in špijone ter izdajalce. Taki ljudje se prodajo vsakčes za par belcev. Ko je bil v teku omenjeni generalni štrajk, sem bil v gl. stanu unije, kjer sem bil uposlen kot zapisnikar pri razdeljevanju podpore stavkarjem. Samec je dobil tri goldinarje tedenske podpore, oženjeni pa po številu družine. Vsak je dobil v gotovini. Mnogi so vse še isti dan zapili, ne da bi si kupili življenjskih potrebščin, drugi pa so se prigrasili za ponovno ali dodatno podporo. Pri tem so bili tako predrzni, da so nam zagrozili, če jim ne damo, da so prisiljeni podati se in vrniti na delo. Zagotovili smo jih, da naslednje jutro dobijo dodatno podporo in so jo dobili, pa ne več v gotovini, temveč listke z unijakim pečatom. S temi listki so v prodajalni dobili vse, razen opojnih pižev. To je pomagalo, da smo vztrajali do 17. januarja.

Oblasti so pritiskale na štrajkarje na vse načine, lepe in grde, da se bi podali. Strahopetci so podnevi prišli po podporo, ponoči pa so hodili na delo. Ko so kompanije naložile na noč od 60 do 70 vagonov premoga, so imele dne 15. januarja premoga še za tri dni, nakar bi vlada pritislila na magnate, da se podajo in pristanejo na delavske zahteve ali pa obrat prevzame vlada. Stavko so pa zlomili delavci sami, ker niso hoteli ostati solidarni. Na 17. januarja je direktor unije naznanil, da je štrajk zgubljen in naslednji dan gre lahko vsak na delo. Samcem, kateri niso več mislili tam delati, pa je bilo priporočal, da bi šli na strožo ter da bi stavkaze malo kaznovali. Ko sem prišel domov, sem stvar pojasnil sodelavcem. Priglasilo se je takoj 16 krepkih fantov.

Ob štirih zjutraj sem jih poiskal na delo in vseh 17 se nas je odpravilo v delovnih oblekah in z lampami ter smo odšli na neko križišče. Čakali smo nekaj časa, kjer je bil najvišji napis. Ko so prišli stavkoki, smo jih prišli in poslali po strmem navihu, udarili pa nismo nikogar. Železniška proga je bila v eni minuti prazna, mi smo pa hitrih korakov odšli. Dne 19. januarja je na nas navalilo pol kompanije vojskav. Vojskavo je zastražilo celo kempo, orožniki pa so prišli v našo sobo ter nas aretirali. Pri obravnavi bi bili vsi izpuščeni, ker niso ničesar vedeli o nas in nihče nas ni videl. Otvadila pa nas je hišna, ki je siljala, ko sem fantom doma povedal, da bi stavkaze malo kaznovali. Dobila je za to nedelno delo dva goldinarja. Kljub temu bi obravnava izpadla nam v prid, da se ni pojavil še eden izdajalec, ki nas je izdal. V tistih časih so strogo postopali proti delavcem. Se danes so vražim špijone in izdajalce. Jaz sem dobil štiri tedne kazni, ostali pa vsak po tri. Dne 10. febru-

"Ta je magnetov šin, ki se uči svojega posla od zdoj." (Narisan Redfield.)

arja, po dokončani kazni, pa "pošep" v rojstni kraj.

Tudi to naj bo delavcem v spomin, da se bodo znali ravnati v slučaju stavke.

Anton Zidanšek, zastopnik.

Veselo presenečenje

Sugarite, New Mex.—Zadnji teden smo bili nepričakovano in veselo presenečeni, ko nas je po šestih letih odsotnosti obiskal naš prijatelj Tony Podboj s svojo družino iz Denverja, Colo. Bili smo ginjeni veselja ob zopetnem svidenju, kajti ko nas je pred leti zapustil, smo se z žalostjo poslovili od njega. Pogrešali smo ga ves čas, odkar je odšel od tukaj. Pogrešalo ga je tudi naše društvo, čigar predsednik je bil. On je bil vselej moder sodnik v vsakem nesporazumu med članstvom in vsi člani so ga spoštovali ter njegove nasvete upoštevali. On je sedaj z vso svojo družino član društva SNPJ v Denverju. Lepo se zahvalujemo njemu in njegovi družini za obisk, in če bo mogoče, ga bomo še letos vrnili.

Tony in Katie Oražen, 154.

Poročilo o stavki

Rittman, O.—Polagoma pa sigurno se delavstvo širom Amerike bolj in bolj zaveda svojih pravic do boljšega življenjskega obstoja. Boljši obstoj nam sicer obljubujejo tudi republikanci in demokrati, toda na svoje obljube kaj hitro pozabijo. Ako se delavstvo ne bo samo borilo za svoje pravice, bo vedno ostalo le pri obljubah tudi v bodoče. Kajti kapitalisti nimajo srca do trpečih delavcev, da bi jim olajšali gorje in bedo, ki nas tare.

Tako smo bili tudi tukaj prisiljeni stopiti v stavko pri Ohio Baskboard Co., ko je ta odklonila naše zahteve, ki so: zaprta delavnica, 10c povška mezde in teden počitnice s plačo, kar pa so seveda dobrodušno odklonili.

Stavka se je pričela v ponde-

lije 8. junija popoldne. V tej tovarni je bilo zaposlenih 750 delavcev. Prizadeh je 8 članov SNPJ. Stavka se vrši povsem in popolnoma mirno. Delavci so stopodstotno organizirani, kar je prvič, odkar ta družba obratuje svoje podjetje.

O poteku ter uspehih naše borbe bom poročal od časa do časa. Pozdrav vsem zavednim delavcem širom Amerike!

Simon Strmlan, 488.

Zahvala za poset

Salem, O.—Klub št. 24 JSZ se iskreno zahvaljuje vsem posetnikom našega piknika. Zahvala gre tudi Zaveršnikovi in Piney Forka, ki so tako daleč prišli. Vsem farmerskim naselbinam priporočamo, da ustanovijo klub JSZ. Pa tudi piknike naj prirejajo vselej, kadar jim bo pretila suša, ker bodo gotovo uslišani. Nam je namreč še na vsakem pikniku dež nagajal, zadnje nas je pa prav pošteno opral, kljub temu je bila prireditev uspešna.

Odbor.

Investorji izgubili milijarde dolarjev

Vladna komisija obdoli bankirje raketarstva

Washington, D. C.—Federalna Securities & Exchange komisija je pravkar objavila 300 strani obsegaajoče poročilo, v katerem pravi, da so bankirji in prodajalci obveznic oslepili ameriško ljudstvo za \$3,600,000,000. To sleparijo je komisija označila za "največjo tragedijo v naši finančni zgodovini."

Poročilo je objavil William O. Douglas, načelnik federalne komisije. S. W. Straus & Co., American Bond & Mortgage Co., Greenebaum & Sons in nekatere druge bankirje in investicijske firme so omenjene kot voditelji tega raketa. Samo Straus & Co. je prodala "garantiranih" bondev v vsoti nad milijardo dolarjev, ki nimajo danes nobene vrednosti.

Celo pred polomom l. 1929 je bila lastnina, na katero so bili izdani bondi, bankrotirana. Je rečeno v poročilu, toda investicijske kompanije so to dejstvo zakrivalo in še nadalje prodajale ničvredne papirje investorjem. Potem, ko realne situacije niso mogle več prikriti, so pričele organizirati odbore za protekcijo investorjev, toda ti so v resnici protektrirali bankirje pred odškodninskimi tožbami, ko so bile sleparije dokazane. Na milijone malih investorjev je izgubilo vse, dočim so bankirji in investicijske firme obdržale profite.

Ali ste se naročili Prosveto ali Mladinski list s svojim prijateljem ali sosednikom v domovino? To je odlična darilna vrednost, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Državljanstvo in naši otroci

(Osmi članek o državljanstvu in naturalizaciji)

Ko premišljamo, da li naj postanemo ameriški državljani ali ne, je le malo važnejši činitelj kot učinek tega državljanstva na naše otroke.

V mnogih priseljenih družinah so otroci ameriški državljani, starši pa inozemci. To res, kajti vsak otrok, rojen v Združenih državah, je ameriški državljan, naj bodo starši državljani ali ne. Ta razlika v državljanstvu ne utegne biti važna, dokler so otroci še mladi. Dopolniti ni nikdar važna, ali žalibog to ne boja v vsakem slučaju. Problem izvrševanja modre discipline in nadziranja nad otroci ob najboljših okoliščinah zadosti težak del. Otrok rodili v različnih deželah, govorijo različni jezik in so državljani različnih dežel. Otrok, da so njihovi starši inozemci, dostikrat otrokom občutek, pa naj bo še tak neupravičen, da sta oče in mati nekako inferiorna in različna, kar ima za posledico zmanjšanje roditeljske avtoritete in kontrole. Seveda, ako so otroci mladi in starši še vedno ne silijo, da se nekaj z njimi povrnejo v starost, je situacija pač svoje vrste. Ali ako otroci pohajati ameriške šole nekoliko let, se ne brkone ne bodo nikdar počutili doma v kakih drugih deželah in bodo vedno živeli v Združenih državah. V takih slučajih so se mnogi starši odločili postati ameriški državljani, držijo družino skupaj in da so bolj v stanju ohraniti spoštovanje svojih otrok in izvrševanje kontrolo nad njimi.

Ako so še otroci rodili v starem kraju in z roditelji prišli v to deželo, je problem še težaven. V takem slučaju so tudi otroci inozemci in podvrženi vsem težočam, s katerimi se mora inozemec boriti, dasi so dobili svoj vigojo v tej deželi in ne govorijo drugega angleški.

Slučaj sfin in hčerke nekega priseljenca, sta se oba vpisala za izpit za neko vladno službo, naj služi za ilustracijo v tem pogledu. On sta sijajno položila izpit, ali le dekle, ki se rodilo v Združenih državah, je dobilo službo. Fant, ki je bil dve leti starejši, se je bil malo pred prihodom staršev v to deželo. Ko od njega zahtevali dokaze o ameriškem državljanstvu, je našel v svojo žalost, da je bil vedno inozemec in da radi tega ni mogel dobiti željene službe. Da se je le eden izmed našev naturaliziral, predno je fant dosegel leto starosti, bi bil avtomatično postal ameriški državljan. Ali starši tega niso storili.

Tužerodni otroci inozemcev, ako niso postali ameriški državljani, so izključeni skoraj vseh profesij. Ne morejo postati učitelji, inženirji, arhitekti, odvetniki oziroma se ne morejo posvetiti nikakemu poklicu, kjer so potrebne licence in izpiti odprti le državljanom. V javnih ljudskih in srednjih šolah ne delajo nikakih razlik, ali v mnogih državnih kolegijih morajo plačevati višje šolnine kot otroci ameriških državljanov.

Priseljenec, ki ima otroke, mora zato opazovati njihov položaj, kadar uvažuje razločno protizaloge za naturalizacijo. Ako njemu otroci niso še 21 let stari, bo njegova naturalizacija napravila iz njih državljane ali vsaj omogočila, da postanejo kmalu državljani. Po novem zakonu, ki je v veljavi od 1. maja 1934, to velja toliko za inozemskega kot kolikor za inozemskega mater.

Seveda morejo tužerodni otroci priseljenca postati sami naturalizirani ali oni morajo biti vsaj 18 let stari, predno smejo dobiti "prvi papir" in 21 let stari, predno morejo postati ameriški državljani sami od sebe. Kadar drugi inozemci, morajo dobiti "spravele prihodno", ako so prišli v Ameriko po 23. juniju 1906. Ako so prišli sem kot mladi otroci, so najbrže pozabili, kdaj in s kakim parom so prišli. Zato morajo dostikrat potrditi svoj dej denarja in časa, da "legalizirajo" svoje bivanje, predno smejo vprašati za naturalizacijske papirje.—FLIS.

(Posledice inozemčev naturalizacije v družini in važne spremembe, uvedene v zakon od 24. maja 1934, ne morejo biti v tej knjigi opisane v kratkem članku. Za podrobnejše se čitatelju nasvetuje brati "How to Become a Citizen of the United States", izdana od Foreign Language Information Service, 222 Fourth Ave., New York City. Stane 25 centov.)

Zdravilno spanje

Ruski psihiatri so odkrili, da je dolgo spanje zelo učinkovit lek proti shifofreniji, duševni bolezni, ki se javlja večinoma s topomomom in nesposobnostjo za gibanje. S poskusi so paciente držali v 10 do 12dnevem spanju, ne da bi jim to kaj škodovalo.

Ze pokojni prof. Pavlov je bil prikladen temu metodi, po njegovi smrti pa nadaljuje prof. Ivanov-Smolenski z leningrajskega zavoda za eksperimentalno medicino njegove poskusi. Rane oblike shifofrenije, seboj opovedi živca gibanja in govorenja, pojavi odgovor na njegovo teorijo je shifofrenija samo prva vna reakcija možganov proti uničenju zavojno izredne rabe. Prof. Ivanov-Smolenski uporablja sedaj zdravilno spanje in preprosti meri in je izumil posebno metodo, ki prepreči je komplikacije v srcu in pljučih med dolgotrajnim spanjem. Uspehi njegove metode so večni primerov, kakor poročajo, zelo opred-

Japonski duhovniki z maskami na obrazu korakajo na čelu vojaškega oddelka v svetilce.

Balkanske države se valjajo v balkanizmu

Rumunija in Bolgarija v pestih monarhističnih teroristov

TAJNA POLICIJA IN SPIONI POVSOD

Bukarešta. — (FP) — Kamor v balkanskih državah ganeč, vsod ima za sabo vladne in tajne policije, ki pridajo zasleduje tujezemske opazovalce in zatira vsak protestni glas domačega prebivalstva s pravim balkanskim terorjem — strojnimi, aretacijami in mučenjem političnih tnikov. Kljub temu pa ni tiranskim vsem, kaj misli o njih manjši svet. To so pokazale zasledovanju ameriško-kanaške delegacije (liberalnih krvenjakov), ki je študirala moške razmere. Pisce tega ročila (Edward Haskell) ni obel država storil niti ene ti, da ne bi imel za sabo tajne spremljevalca. V Slivnici, Bolgarija, je tajna policija omoči udrla v njegovo sobo, na pobrala vse beleške in mu zala, da se mora vrniti v djo.

Povod temu je bila obravna skupine mladih ljudi in čla v neke ilegalne organizacije. Ilicija je aretirala celo zago-pani material, da imel Haskellove teke o obravnavi. Prvega maja je bila delega-ja v treh mestih — v Solunu, riji in Bukarešti. Medna-tilavski praznik je praz-rala le skupina levčarskih lavec v Solunu. V Sofiji je da organizirala svojo prvo-ko slavnost po zgledu av-ijških in nemških fašistov. V arešti pa ni sploh nikdo po-šal z demonstracijami, ker bile vnaprej prepovedane.

Na rumunski strani Donave, r je glavni pridelek koruza, močno razširjena pelagra, ezzen podhranjenih; na bol-riški strani Donave gledajo etje, ki žive ob pšenici in rži, je. Na rumunski strani ni tvenega znamenja o kakšnih tiviladnih protestih; v sled omastva in opresije je ljud-jo celo izgubilo vsak smisel odpor. Na bolgarski strani talno v teku aretacije in bi-ja nezadovoljstev, ki se jejo protestirati.

Na rumunski strani Donave, r je glavni pridelek koruza, močno razširjena pelagra, ezzen podhranjenih; na bol-riški strani Donave gledajo etje, ki žive ob pšenici in rži, je. Na rumunski strani ni tvenega znamenja o kakšnih tiviladnih protestih; v sled omastva in opresije je ljud-jo celo izgubilo vsak smisel odpor. Na bolgarski strani talno v teku aretacije in bi-ja nezadovoljstev, ki se jejo protestirati.

barskih sredstev za uničenje bolgarske manjšine — bičanja, tolčenja prstov, puljenja nohtov in drugih nepopisnih grozot. V nekem kraju so z glavo navzdol privezali nekega moža na rep konju in ga vlačili. V preiskovalnem zaporu je 820 oseb, ki zanje lahko pomeni kazni od nekaj mesecev do 12 let na podlagi izsiljenih "pri-znanj".

In kakšno je stališče bolgar-ske vlade? Poleg tega, da sa-ma persekutira svoje ljudi in uvaja restrikcije nad Rumunci, ki žive v njenih mejah, sodeluje tudi z rumunsko policijo pri zatiranju bolgarske manjšine. So-deluje z njo že s tem, da ne pu-sti objaviti v bolgarskem tisku dejstva o trinoškem tiranstvu rumunske policije in vlade.

Tak je Balkan v pesteh mo-narhističnih teroristov.

Vodje ADF podpirajo skebarijo

St. Louis, Mo. — Voditelji nekaterih stavbinskih unij v tem mestu kakor tudi v Wa-shingtonu so zavzeli čudno sta-lišče napram uniji kamnolom-skih delavcev. Skušajo namreč razbiti krajevno unijo, ki šteje okrog tisoč članov, uposlenih pri kopanju peska in kamenja. Pri vseh kontraktiranjih, ki ra-bijo po unijskih delavcih nako-pani material, so delavce po-zvali v stavko, češ, da kamno-lomska unija nima pravice or-ganizirati teh delavcev. Unija se je obrnila do Greena in vo-ditelje stavbinskega depart-menta Ameriške delavske fede-racije, katere je naprosila, naj napravijo konec tej skebariji. In namestu pomoči je Green u-kazal mednarodni uniji, da mo-ra krajevni uniji v tem mestu vzeti čarter, ker spadajo delav-ci pod jurisdikcijo druge uni-je! Na drugi strani pa se je kamnoseka unija že pred dalj časom obrnila na stavbinske u-nije v St. Louisu z apelom, naj odklonijo delati s skebskim ma-terialom od neke družbe v Car-thagu, Mo., kjer kamnolomski delavci stavkajo že 14 mesecev. Njen apel je naletel na gluha ušesa.

Kanadska banka ne bo podržavljena

Ottawa, Kanada. — Sedaj se je izvedelo, da liberalna vlada ne bo podržavila Kanadske ban-ke, čeprav je bila to glavna zahteva v programu liberalne stranke v zadnji volilni kampa-nji, iz katere je izšla zmagovi-ta. Premier Mackenzie King je naznanil, da se bo njegova vlada zadovoljila s štirimi no-vimi direktorji, ki jih je dobila in je vprašanje podržavljenja odloženo. James S. Woodworth, vodja delavske stranke v par-lamentu, je napovedal poraz li-beralni stranki pri prihodnjih volitvah, ker noče izpolniti ob-ljub, ki jih je dajala v volilni kampanji. Vlada sedaj lastuje 65 odstotkov delnic Kanadske banke in bi jo lahko podržavila. Premier King je tudi snedel ob-ljubo glede uveljavljanja delov-nega tedna 40 ur, ker se je u-strušil opozicije s strani Zveze kanadskih tovarnarjev.

Ozadje velike zmage francoskih delavcev

(Nadaljevanje s 1. strani.) dan". Svoje špione namerava-jo nastaviti v vsakem bloku sleherne ulice. Njih naloga bo, da bodo pazili na vsakdanje živ-ljenje vodilnih antifašistov, ki so aktivni v ljudski fronti.

Poveljnik Ognjenega križa, glavne fašistične organizacije, Casimir de la Rocque je ob pri-liki izdaja odredbe za organi-ziranje špijonske mreže rekel: "Mi se moramo popolnoma pri-praviti za dan, ko se bo zrušila vlada ljudske fronte v orgiji korupcije in kaosa... Mi mo-ramo znati, kje bomo lahko do-bili odgovorne antifašiste, a katerimi bomo napravili kratek konec v njih lastnih domovih."

Velika zmaga ljudske fronte pri zadnjih volitvah po mnenju delavskih voditeljev še ne po-meni likvidacije fašizma. Ta nevarnost je še vedno velika in bo tudi obstajala, dokler ne bodo razpuščene fašistične organizaci-je. Ognjeni križ se na primer zadnje čase jako naglo širi — po 30,000 novih članov na te-den. Naglo sicer rasteta tudi socialistična in komunistična stranka, toda bojazen pred fa-šizmom je še vedno velika.

Več socialističnih mest je pri-čelo organizirati delavsko mili-co. Na mestnih hišah tudi in-stalirajo sirene, s katerimi bo delavstvo poklicano v akcijo v slučaju fašističnega puča. Re-publikanska garda (državna milica) je pozvala Blumovo vla-do, naj iz oficirskih vrst iztrebi fašistične simpatike. Novi vojni minister je posvaril vse ofi-cirje, da bodo takoj odstavljeni in tirani pred vojno sodišče, kakor hitro bi kdo pokazal ne-lojalnost do vlade ljudske fron-te. Očiščena bo do kosti tudi politična policija (Surete Nationale), ki ima notoričen re-kord v antirdečarski gonji.

Leon Blum se je do zdaj skrbno izogibal, da ne bi alar-miral višjih plasti srednjega razreda. Večkrat je že pouda-ril, da se ni treba bati nobene-mu dobremu državljanu vade ljudske fronte. Toda prav ta-ko jasno je naglasil sledeče: "Mi ne bomo tolerirali nobene-ga kratenja javne svobode. Smo miroljubni možje, proti nasilju in krvolitju, toda naši fašistični nasprotniki naj si zapomnijo, da je moč za močeden udarec v naših rokah. In ako nas pro-vocirajo, se ne bomo nič pomi-sljali rabiti to moč."

Vojni štab pripravlja diktaturo!

(Nadaljevanje s 1. strani.) strijski in drugi delavci imeli na izbiro: delati, v vojno ali pa stradati." Odsek bi moral dodati še ječe in persekucije protivojnih elementov.

Mobilizacija delavcev, vseh moških nad 18. letom, bi bila vse nekaj drugega kakor pa "mobilizacija" industrij. Na-črt daje predsedniku vso moč o določanju plač. Če bi on uvi-del potrebo, bi lahko "v narod-nem interesu" spremenil vse tovarne v industrijske kasarne. Faktično bi se to tudi zgodilo v večji ali manjši meri. Za orga-nizirano delavstvo predvideva načrt le podrejeno mesto, ker bi bilo zastopano le v svetovni poziciji.

Odbor vidi posebno drastično

Dusa Vinogradova, delavka v tekstilni tovarni v bližini Moskve.

določbo v točki, ki določa končanje vojnega stanja "šest me-secev po predsednikovem raz-glasu, da je konec nujnih raz-me-rov (emergency)". Odsek pravi, da bi predsednik lahko na-tegnil to dobo kolikor daleč bi hotel. Na primer, če bi v de-želi vladali delavski nepokoji ali celo revolucionarno razpo-loženje, ki neobhodno nastane po-sebno v poraženih državah, te-daj bi lahko vzdržal vojno sta-nje kolikor časa bi hotel. In v vsem tem času bi bili vsi delav-ci podvrženi vojaškemu vpokli-cu in militaristični disciplini.

Z drugo besedo: dežela bi do-bila popolno fašistično diktatu-ro. Prvo, kar bi se z napoved-jo vojne zgodilo, bi bilo suspen-diranje vseh zakonov o pravi-cah državljanov. Vse civilne svobodščine bi bile položene v grob in dežela bi bila spre-menjena v eno samo fašistično no-rišnico in ječo.

Serif prepovedal stavkovne akcije

Teroriziranje poljedelskih delavcev se nadaljuje

Forrest City, Ark. — (FP) — J. M. Campbell, šerif okraja St. Francis, je prepovedal piketir-anje in vse druge aktivnosti po-ljedelskih delavcev in najemni-skih farmarjev, ki so šli v boj za zvišanje mezde. To mesto je postalo središče drhali in pobo-jnikov v službi plantažnikov, ki lastujejo velika bombažna pol-ja v vzhodnem Arkansasu.

Ta drhal je bila aktivna tudi v sodni dvorani, v kateri se je vršila obravnava proti Davidu Bensonu, članu eksekutivne De-lavske zveze, ki je bil obtožen hujskanja k uporu, ker je na shodu pozival stavkarje, naj vztrajajo v svojem boju. Spoz-nan je bil za krivega in sodnik ga je obsodil na teden zapora in plačitev denarne kazni tisoč do-larjev. Njegov odvetnik A. D. Moody je moral po obravnavi po-begniti v državo Tennessee, ko mu je drhal zapretfila z linča-njem.

Serifski deputiji so nedavno aretirali C. Easta, bivšega pred-sednika unije najemniških far-marjev, slikarja J. Jonesa in pi-sateljico Josephino Johnson na obtožbo sodelovanja s stavkarji. Držali so jih v zaporu več dni in potem izgnali iz Arkansasa.

Stavkarji zahtevajo zvišanje mezde na \$1.50 za deset ur dela, 15 centov na uro, toda plantaž-niki se odločno upirajo tej ma-lenkosti zahtevi, ker raje izda-jajo velike vsote za vzdrževanje oborožene armade pobo-jnikov in šerifskih deputijev, da tako pri-silijo stavkarje na kooitlacijo.

SAVE FOOD MONEY

Steadily rising food prices make it more necessary now than ever that the housewife use every available means to stretch her food money. One cannot, however, sacrifice quality for quantity and that's why fresh pasteurized milk should have one of the most important places in apportioning food money.

One quart of milk purchased for eleven cents will provide one-half of the essential food elements required daily by one person. Enough food to make up the other half of the required elements will cost from forty to fifty cents. Home economists recommend that at least one-fifth of the average food budget should be spent for milk.

Državljanstvo ženske

(Sedmi članek o državljanstvu in naturalizaciji.)

Državljanstvo je stvar, ki se tiče inozemke prav tako kakor i-nozemca moškega spola.

Inozemka je dostikrat prav ta-ko zapostavljena, kar se tiče do-bivanja dela in obdržanja istega. Kakor moški, ki ni državljan. V mnogih državah je izključena od poklicev, v katerih ženske pre-vladujejo in za katere je treba licence. Da navedemo le en pri-mer: inozemka po navadi ne mo-re biti učiteljica v javni šoli. Ne-katere države izdajo licence za izprašane bojničarke, maserke in lepoticarke le ameriškim držav-ljankam.

Dokler ne postane ameriška državljanka, je inozemka, prav tako kot moški inozemec, v ne-katerih slučajih podvržena de-portaciji. Razvideli smo iz prej-šnjega članka, da ob gotovih o-koliščinah celo inozemci, ki so tu-kaj živeli dvajset ali več let, mo-rejo postati predmet deportaci-je.

Zakoni za socialno varnost dis-kriminirajo napram inozem-kam. Ni upravičena do starostne pokojnine. V nekaterih državah more dobiti podporo, ki se da-je v vdovam in materam le tedaj, ako so se njeni otroci rodili v Združenih državah.

Prav običajno je najti v pri-seljeniški družini, da je moš-ameriški državljan, dočim je žena ostala inozemka. In to mnogo-krat povzroča težkoče vseh vrst. Žena, na primer, ne more dobiti ameriškega pasporta za potovanje v inozemstvo, na drugi strani ne utegne dobiti primer-nega potnega lista od zastopni-kov one vlade, katere državljan-ka je bila poprej, kajti večina i-nozemskih vlad smatra, da drža-vljanstvo žene sledi po onem mo-ža. Ako njen mož umre predno je postala ameriška državljan-ka, more imeti težave glede svoje la-stnine v Združenih državah, ker v nekaterih državah je ino-zemcem zabranjeno lastovati ze-mljišče. Poprej je inozemka valed poroke z ameriškim državljanom postajala avtomatično ameriška državljan-ka. Temu ni več tako. Od 22. septembra 1922 naprej, ko je prišel v veljavo takozvani Ca-ble Act, inozemka ostaja inozem-ka, četudi se poroči z državlja-nom, oziroma če njen mož postane naturaliziran. Ona mora sa-mostojno prositi za naturalizaci-jo. Dobivanje državljanstva pa je nekoliko olajšano za žene onih, ki so že ameriški državljanji. Ni ji

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBEK:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd. 2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODENA, upravitelj glasila.....2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....990 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1007 E. 169th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBEK:
MATH PETROVICH, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODBEK:
JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON SULAN.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 287, Strasburg, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBEK:
FRANK ZAITZ, predsednik.....2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZORI!—Korrespondenti s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, so vrši tehoti: VSA FIRMA, ki se nanaša na posle gl. predsednika, naj se nanaša na predsednika. VSE DENARNE posiljitve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote vsebo, naj se pošljejo na gl. tajništvo. Vse odzive, izjave in besedila podpora, naj se pošljejo na gl. tajništvo. Vse odzive v zvezi s blagajniškim posli, naj se pošljejo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošljejo Frank Somrak, predsedniku nadzornega odbora. VSI PRIZIVI na gl. porotni odbor naj se pošljejo na John Gorsek, predsednika porotnega odbora. VSI DOPISI in drugi spisi, naslovljeni, glasni, naročeni in spisi vsa, kar je v zvezi s službeno jednoto, naj se pošljejo na "PROSVETA," 567 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be broken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Sulan, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorsek, chairman, Judicial Committee.

treba "prvega papirja" in pred-pisana doba bivanja v Združenih državah je krajša.

Omožena inozemka se more naturalizirati tudi, če njen mož ostane inozemec. Nedavne spre-membe zakona dajejo inozemski iste pravice kakor moškim, kar se tiče naturalizacije. Na primer od 24. maja 1934 naprej morejo otroci, ako so mladoletni, posta-ti ameriški državljanji valed nje-ne naturalizacije prav tako ka-kor valed naturalizacije očeteve. Mož ameriške državljanke, ako je še inozemec, ne potrebuje "pr-vega papirja" in mora dokazati le triletno bivanje v Združenih državah, ko vpraša za naturali-zacijo, to pa le tedaj, ako je žena postala državljan-ka po 24. maju 1934, oziroma ako se je poročil po tem dnevu.

Politična enakost je druga va-žna stvar, ki naj jo upažuje ino-zemka, katere misli na drža-vljanstvo. Ameriški državljanji, moški kakor ženske, določajo s svojim volilnim glasom o življen-skih problemih, ki prizadevajo njihovo občino, državo ali vso

deželo. Inozemka pa mora molča-ti, ko se določajo vprašanja take vrste. — F.L.I.S.

P.S.—Ni mogoče razpravljati o vsem predmetu naturalizacije žensk v tako kratkem članku. O-ni, ki želijo bolj natančne infor-macije, jih najdejo v poglavju o naturalizaciji žensk v brošuri "How to Become a Citizen of the United States", izdani od Fo-reign Language Information Service, 222 Fourth Ave., New York City.

Zdravnik Vam pove kako se obvarujete prehladov

Prominentni zdravstveni strokovnjak je rekel, da 85% vseh ljudi v ti državi je prehladnih. Priporočal, kot "glavno zdravilo" obvarovati se prehladov, da se jim upreže s odporom naj-večkrat upotrebo zdravil. NUGA-TONE se je izkazal kot izvrstna lo-silna za izjane in zdravljenje prehladov. Njim daje vel-ko moč, da se lahko upreže in izločijo strupe, ki so najhujši vzrok bolnosti. Sedaj je glavni čas za vas, da si ustvarite zdravstveno. Vzemite NUGA-TONE za kratko dobo in vi-deli boste čudoviti učinki. Na prodaj in izdajo pri vseh lekarnah. Vsi denar se vam vrne ako niste zadovoljni. Dovolj se en-mesečne zdravilne za en dolar. Lahko se zdraviti in vas deli v rodu. Prosti vzorci vzemite—UGA-801—Iskustni zdravilnik. 25c in 50c. (A85)

Najbolj pamaten način pri nakupu električnih refrigeratorjev

PRIMERJAJTE VSE 4

V COMMONWEALTH EDISON ELEKTRIČNIH PRODAJALNAH

UGODNI POGOJI KUPITE ZDAJ
3 leta za plačevanje
Plačila z vašim računom za električno postrežbo

Ni več kot 17c na dan
Vprašajte glede merilnega nakupnega načrta

COMMONWEALTH EDISON Electric Shops
Downtown—72 W. Adams Street—132 S. Dearborn Street
Telephone RANdolph 1200, Local 152

4874 South Ashland Avenue
3460 South State Street
2618 Milwaukee Avenue
4562 Broadway
4231 West Madison Street
4833 Irving Park Boulevard
2950 East 92nd Street
852 West 63rd Street
1116 South Michigan Avenue

FEDERAL COUPONS GIVEN

Ameriška križarka "Vincennes", ki je bila nedavno spuščena v morje.

KNUT HAMSUN:

GLAD

Poslovenil FRAN ALBRECHT

Cemu sem pač tudi stopil v stik s to osebo? Bred vaakrnega pojasnja me je smatrala za berača in hipoma sem postal čisto hladen in miren. Snel sem klobuk, se z vso spoštljivostjo naklonil in kakor da nisem bil ališal njenih besed, sem dejal skrajno vljudno:

"Oprostite, gospodična, da sem tako burno pozvonil; nisem poznal zvonce. Tukaj stanuje baje nek bolan gospod, ki je objavil zaradi služabnika, ki bi ga vozil v naslanjaču."

Trenutek je obstala in delala, da ji je šla ta zlagana izmišljotina skozi možgane; kazalo je, da se je nje mnenje glede moje osebe omajalo.

"Ne," je rekla slednjič, "ne, tu ni nobenega bolnega gospoda."

"Ne? Starejšega gospoda? Voziti dve uri vsak dan, ura po 40 vinarjev?"

"Ne."

"Potem prosim še enkrat oproščenja," sem rekel, "nemara stanuje v prvem nadstropju. Hotel sem ob tej priložnosti samo priporočiti nekoga, ki ga poznam in za katerega se zanimam; moje ime je Wedel-Jarlsberg." Poklonil sem se še enkrat in stopil nazaj; mlada ženska je zardela kot ogenj, v svoji zadregi se ni mogla prestopiti z mesta, marveč je stala in strmela za mano, ko sem odhajal po stopnicah.

Mir se mi je povrnil in glava mi je bila čista. Besede ženske, da mi danes ne more dati ničesar, so vplivale name nalik pršni kopeli. Tako daleč je torej že prišlo, da je smel vsak prvi človek pokazati v mislih name in si reči: tale tukaj je berač, eden tistih, ki mu človek skozi vrata na mostovžu podari miloščino.

V Milinski ulici sem obstal pred krčmo in vdihaval sveži vonj mesa, ki se je pek v kuhinji; že sem prijel z roko za ključko in hotel vstopiti brez oklevanja, a sem se še pravočasno premislil in šel. Ko sem dospel pred parlament in lokal prostora, kjer bi se odpočil, so bile vse klopi zasedene in zaman sem šel okrog cerkve — nobenega prostora, kjer bi lahko sedel. Seveda! Sem si dejal mračno, seveda! seveda! In spet sem se odpravil na pot. Na vogalu tržišča sem napravil ovinek krog vodomet, izpil požirek vode, šel dalje, vlek eno nogo za drugo, se dolgo mudil pred vsakim izloženim oknom, obstajal in gledal za slehernim vozom, ki se je peljal mimo. V glavi sem začutil žarko vročino, v sencih pa mi je jelo razbijati na vso moč čudno; voda, ki sem jo popil, mi ni dela dobro in mi je povzročala velike slabosti. Tako sem dospel na pokopališče. Sedel sem, se uprl s komolci ob kolena in si z rokami podprl glavo. Ko sem zlezal vase in tako sedel, mi je bilo dobro in glodanje v prsih nisem več čutil.

Na veliki granitni plošči zraven mene je ležal na trebuhu kamnosek in vrezaval napis; imel je modra očala in me je hipoma spomnil znanca, ki sem ga bil skoro pozabil, človeka, ki je bil nastavljen nekje v banki in ki sem ga bil srečal pred nekaj časa v kavarni.

Ko bi vsa to sramežljivost mogel pogoltniti vase in se obrniti nanj! Povedati mu naravnost svo resnico, da se mi ta čas godi zelo, zelo slabo in da me tro celo bridke težave, kako bi se preživel! Lahko bi mu podaril svojo knjižico za britje ... Ja! me vrag, moja knjižica za britje? Listkov za približno eno krono! In ves nervozen sem zgrabil za ta zaklad. Ko je nisem našel dovolj naglo, sem poskočil; iskal jo ves v curkih potu, jo nazadnje našel na dnu svojega žepa na prsih z drugimi čistimi in nepopisanimi papirji brez vrednosti. Teh šest listkov sem prešel velikokrat, od spredaj in

nazaj; rabiti jih nisem mogel več; ni li mogla biti to moja kaprica, moj domislek, da se nisem hotel dati več briti? Na ta način bi prišel v posest skoro ene cele krone, bele srebrne krone! Banko so ob šestih zaprli; med sedmo in osmo uro bi lahko počakal svojega znanca pred kavarno.

Dolgo sem sedel in se veselil te misli. Čas je bežal. Gori v kostanjih je šumel veter, dan se je nagibal. Ali pa nemara ni bilo premalenkostno, da bi prišel s šestimi listki za britje k takšnemu mlademu človeku, ki je bil nastavljen v banki? Nemara da je imel sam dvoje nabito polnih knjižic za britje v žepu, mnogo čistejšje in finejše listke od mojih? Kdo bi to vedel! In preiskal sem vse svoje žepke za drugimi stvarmi, ki bi mu jih lahko dodal; ampak ničesar nisem našel. Ko bi mu vsaj lahko ponudil svojo kravato! Čisto lahko bi jo pogrešal, ako tesno zapnem svojo suknjo, to pa sem moral že tako storiti, ker nisem imel več te lovnika. Odvezal sem kravato, veliko šerpo, ki me je pokrivala skoro čez pol prsi, jo skrbno očistil in jo zavil hkratu s knjižico za britje v koček belega pisemskega papirja. Nato sem zapustil pokopališče in šel dol proti kavarni.

Na rotovžu je bila ura sedem. Kretal sem se v bližini kavarne, stopal ob železni ograji gori in dol in ostro motril vsakogar, ki je prišel in odšel skozi vrata. Nazadnje proti osmem sem zagledal mladega znanca, ki je svež in eleganten prišel po cesti in jo mahal proti kavarni. Srce mi je kakor negodna ptica zaplahutalo v prsih, ko sem ga opazil, in ne da bi pozdravil, sem planil k njemu.

"Samo eno krono, dragi moj!" sem dejal z vso predznostjo, — "tu — tu imate valuto," in pri tem sem mu porinil mali zavoj v roko.

"Saj je nimam!" je rekel, "bogami, nimam je!" in pri tem mi je pred očmi obrnil svojo denarnico narobe. "Včeraj zvečer sem krokral in se ob tej priliki osušil do dna; verujte mi, prav nič nimam."

"Ne, moj dragi, gotovo je tako!" sem odvrnil in mu verjel na besedo; saj ni imel nobene povoda, da bi mi lagal radi takšne malenkosti; videlo se mi tudi nekako tako, kot da so mu njegove modre oči postale vlažne, ko je preiskoval svoje žepke in ni ničesar našel. Stopil sem stran. "Oprostite," sem dejal, "samo majhno v zadregi sem ta čas."

Bil sem že precej daleč od njega, ko me je poklical radi zavojčka.

"Kar obdržite si ga! obdržite si ga!" sem odgovoril, "saj vam ga privoščim! Samo par malenkosti je v njem — neznatnost — tako nekako vse, kar imam na tem svetu. In bil sem ginjen od svojih lastnih besed, tako brezupno so zvenele v ta mračni večer, da sem prišel jokati ...

Veter je zavel silnejše, oblaki so se divje gnali po nebu in z rastočo temo je postajalo vse bolj mraz. Jokal sem vso pot; toliko sočutja sem čutil s seboj in ponavljal sem par besedic, samo en vzklík, ki mi je spet pogljal solze v oči, ko so komaj prestale teči: O Bog, meni je tako hudo! O Bog, meni je tako hudo!

Minula je ura, minula je tako počasi in leno. Mudil sem se nekaj časa v Torogade, posedeval na bližnjih pragi in se spazil v vežo, če je prišel kdo mimo in sem brez misli strmela v razsvetljene prodajalne, kjer so ljudje izmenjavali denar in blago; slednjič sem našel miren kotiček za skladovalnico desak med cerkvi in tržiščem.

(Dalje prihodnjik.)

bi se ti ne videlo kar nič prismojeno stlačiti jih v žep!"

"Le gibaj z jezičkom, deklit, mene ne pregovoriš!" je vstrajal Ocepke, delavec v tovarni avtnih ogrođij Fisher Body Co. "Rečem ti, da so to limanice za butce. 'Something for nothing' jim obetajo, da jih privabijo, butce in njihove petindvajsetice. Ampak mene ne bodo. Jaz ne maram ničesar zastoj, dvoje zdravih rok imam in želim samo to, da bi mi pošteno plačali za delo, ki ga izvrše te roke."

"Ker nisi pravi Američan, zato!" mu je brž oponesla Malčka, sama rojena Američanka, dočim je bil Miha ali Mike priseljen Američan. "Oh, saj vem: kar je vas iz starega kraja, vi-hate nosove nad vsem, kar je ameriškega!"

"Prismojenega, misliš reči," ji je zabellil on, "kajti, kar imate pokazati pametnega, mi občudujemo."

"Ti nisi Američan da veš!" se je stogotila ona, da so ji stopile solze v oči. "Če bi bil pravi Američan—"

"—bi se voljno vsedel na vsake limanice, kajne, kakor vsi tili butci, ki vsako sredo in četrtek oblegajo naša kino-gledališča?" jo je on nejevoljno prekinil. "Kakopak. Hvala lepa za tak amerikanizem!"

Potem nista govorila več dni zaporedoma. Malčka je kuhala ričetek, Mike se pa ni hotel podati njenim muham.

Tedaj se je zgodilo nekaj posebnega. Malčkina bivša prijateljica in bivša Mikova ljubica Jerica Klančnikova je dobila v kinu v njihovi sosedščini štiri sto dolarjev. Seden tednov zaporedoma niso bili navzoči lastniki izključnih števil, da se je naposled nabralo toliko denarja za srečno Jerico, ki je bila pridno zahajala v kino ob "bančnih večerih" in je bila zdaj nagradena za svojo vztrajnost, sicer po golem naključju, a vendar.

"Babnica ima srečo!" je menil Miha, ki pa bi bil to srečo bolj privoščil vsakemu drugemu človeku, samo nji ne, ker ga je bila svoje dni grdo potegnila za nos.

"Lahko bi bil ti tako srečen namesto nje!" je po dolgem molku zopet vstrpetal Malčkin jeziček. "Samo vpisati bi se ti bilo treba ..."

"Še tega se manjka!" je jezno zabrundal Mike, ki ga je vse skupaj že od sile dražilo.

"Saj vem ... " je zašepetala ona in v višnjevih očeh so ji zalesketale solze. "Dobro ti želim, a zaman, nočeš me poslušati ... Prav, meni je vseeno," je naposled resignirala z vzdihom, ki je bil tako brezupen, da je Mika ostro dirnilo prav v sredo srca in duše.

Toda podatki se ni še mogel. Prekleti "bančni večeri," da bi satan vzel nesrečnega, ki si jih je bil prvi izmišlil! Ne samo, da so zmešali že brez tega dovolj zmešani ameriški svet, se njegovo zakonako srečo groze uničiti! Hudič jih vzemi! Ampak, Ocepke ne boš zmešali, ne boš napravil iz njega butca, to vam sam garantira!

Malčka je stala skrušeno ob oknu v spalnici in Miku se je dozdevalo, da njeno telo narahlo drhti. Zasmijala se mu je. Saj jo je vendar ljubil, to srčano modrooko zlatolasko. In njegova žena je bila. Bodoča mati njegovih otrok. Sicer je tudi bilo res, da se je čisto po nepotrebnem kisala, a kaj je Miku preostajalo drugega kot pobotati se z njo? Sicer si pa sirota ne more pomagati, jo je začel opravičevati v mislih; otrok Amerike je, ki je še sama vsa otročja v tisoč pogledih ...

Stopil je k nji, jo narahlo objel čez grudi ter jo poljubil na lase.

"Malčka ..."

Ona se je počasi obrnila ter ga žalostno pogledala v oči.

"Malčka, hočeš, da greva v kino?"

"Kakor želiš," je voljno pristala.

Na filmskem platnu so tisti večer predvajali eno izmed običajnih ljubezenskih zgodb z močno dozo sentimentalnosti, ki se končajo z objemom in poljubom in ki se primejo kvečjemu mladih poročencev, ostarelih devic in koprnečih vdov, dočim otroci že ne marajo zanje.

Ko sta odhajala domov, se je Malčka ustavila tik ob vratarje-

vi mizici, na kateri je ležala odprta velika knjiga: vpisna knjiga za udeležence "bančnih večerov." Mike je pogledal knjigo, potem ženo: knjiga se mu je upirala, zato so pa Malčkine oči in cukren nasmešek, ki je podhrteval okrog njenih svežih ustnic, obetali nekaj toli sladkega, da se ni mogel več upirati. Z mislijo: "Vrag jih lopni, očete 'bančnih večerov,' z a k o n s k i h sladkosti si ne dam kratiti zaradi takih neumnosti!" je pograbil pripravljeni svinčnik ter se podpisal v "bančno" knjigo.

"Sicer bi se pa lahko ti sama podpisala," je nato omenil proti Malčki, ki ga je opazovala z le slabo prikritim zmagoslavjem v očeh.

"Sem se že," se je zasmejala; "še pred več tedni ..."

Zdaj dobite Miko Ocepka z njegovo Malčko vsako sredo zvečer okrog devete pred kinom Commodorum, kjer se zbere ob "bančnih večerih" do dva tisoč ljudi, ki tam čakajo do devetih, ko jim po zvočniku sporoči izid žrebanja, nakar se vsa množica dolgih nosov in poparjenih obrazov razide. Mike se je sprva jezil sam nase, češ, da je mogel biti tako neumen, da je pristal na to, potem se je pa začel tolažiti, da mu pač ni kazalo drugega, zakonake sreče si vendar ne bo pustil kvariti zaradi take malenkosti. Tudi se izgovarja, češ, Malčka je kriva, njemu pa zdaj ne kaže drugega, kot ob sredah zvečer laziti pred kino, sicer bi se utegnlo zgoditi, da ga bi sreča poklicala, njega pa ne bi bilo tam in bi jo tako zamudil. "Človek nikdar ne ve, kje ga čaka sreča ... " pravi ter se v misli tolaži z mislijo, da ni sam, ki je šel na limanice, temveč da jih je ogromne horde. Zadržje je pa že dejal:

"Sicer si pa imela prav, Malčka, res bi ne bilo neumno, ako bi takole na lepem dobil stotak ali dva brez vsake muje! Američani navsezadnje le niso tako neumni, kakor se zdi, čeprav pri tem vedno mislijo na lahek dobiček ..."

"Kaj ti nisem pravila?" se je Malčka zmagoslavno nasmehljala ter se z obema rokama oklenila njegove lakti.

Taka je ta reč. Pa si pomagajte, če si morete!

HUMOR

Priče

Sodnik: "Torej se zmerom trdite, da ste nedolžni, čeprav vas je šest prič videlo, ko ste ukradli kokaš?"

Obtoženec: "Gospod sodnik, jaz bi jih lahko pripeljal šest sto, ki tega niso videle!"

Žirafa

Alenčica je bila s svojim "velikim" bratom v potujočem cirkusu.

"O, glej Marko!" je vzkliknila. "Poglej žirafu! Kaj misliš, če ima ta žival mokre noge, ali jo tudi začne vrati boleti, da ne more več požirati?"

"Menda!" je važno odgovoril Marko. "Samo šele čez teden dni!"

Prompten odgovor

Žena (razburjeno): "Mar ne veš, kako pravimo ljudem, ki se ves ljubi božji dan klatijo po gostilnah?"

"Pač—to so natakariji!"

SAFETY
AT SEA?
ASK THE
SEAMEN

—Federated Pictures

Stavkujoči mornar piketira pomol družbe Intl. Mercantile Marine v New Yorku.

Fay Bennett iz New Yorka z zbirko draguljev, katere je svoja vladna prodala nekemu nawayorskemu trgovcu.

Sprejemljiv bankrot.

— Izgubil sem vse, razen svojega poštenega imena in pa ti stega, kar sem pravočasno prepisal na ženo.

V šoli

— Mihec, povej nam, kaj je pojedel Adam v raju jabolk? — Menda zato, ker ni smel stati mesa.

"FOR MORE APPEALING COLOR
USE FRESH PASTEURIZED
MILK IN YOUR
COOKED FOODS"

Kjerkoli predpis zahteva mleko, tedaj vedno rabite sveže pasteurizirano mleko. Nikdar ne spremenite okusa drugim primeskom in celo zboljša okus, vsebino in barvo kuhanih in pečenih jedil.

THE MILK FOUNDATION
75 E. Wacker Drive, Chicago

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta v šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enake, za člana ali možnino \$6.00 za eno leto nino. Ker pa člani še plačajo pri ansementu \$1.20 za tednik, se jim le šteje k naročnini. Torej sedaj ni varstva, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdruf. države in Kanado	Za Ciero in Chicago je
1 tednik in..... 4.00	1 tednik in..... 4.00
2 tednika in..... 3.00	2 tednika in..... 3.00
3 tednika in..... 2.40	3 tednika in..... 2.40
4 tednika in..... 1.20	4 tednika in..... 1.20
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... nič
	Za Evropo je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebne vsote denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnile:—Vselej kakor hitro kateri tah članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, le moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena za Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati do vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo list datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilajte k moji naročnini od sledečih članov družine:

2) Čl. družine \$.....

3) Čl. družine \$.....

4) Čl. družine \$.....

5) Čl. družine \$.....

6) Čl. družine \$.....

7) Čl. družine \$.....

8) Čl. družine \$.....

9) Čl. družine \$.....

10) Čl. družine \$.....

11) Čl. družine \$.....

12) Čl. družine \$.....

13) Čl. družine \$.....

14) Čl. družine \$.....

15) Čl. družine \$.....

16) Čl. družine \$.....

17) Čl. družine \$.....

18) Čl. družine \$.....

19) Čl. družine \$.....

20) Čl. družine \$.....

21) Čl. družine \$.....

22) Čl. družine \$.....

23) Čl. družine \$.....

24) Čl. družine \$.....

25) Čl. družine \$.....

26) Čl. družine \$.....

27) Čl. družine \$.....

28) Čl. družine \$.....

29) Čl. družine \$.....

30) Čl. družine \$.....

Janezov Janez:

Bančni večer

Ameriki je morala biti usoda zelo naklonjena že ob njenem rojstvu, zlasti z ozirom na razne posebnosti, z kakršnimi druge dežele niti od daleč niso tako obdarjene kot mi. Osebnosti kot Aimee McPhersonova in Voliva, Billy Sunday in Al Capone, Hoover, Al Smith, Sally Rand, dr. Townsend in radijski župnik Coughlin, da omenim samo nekatere, dalje razne Črne legije so samo nekatere izmed premočnih posebnosti, s katerimi smo bili obdarjeni v toliki meri, da nam je ostali svet nedvomno nevoljiv. Poleg teh in podobnih posebnosti smo od časa do časa obdarjeni tudi s posebnimi prismođarjami, katerih se vselej oprimmemo z veliko gorečnostjo, ki pa na srečo nikoli ne traja predolgo.

Tako smo na primer dobili ob začetku Velike krize takozvani miniaturni golf in meščansko Ameriko si tiste dni našel zbrano na teh miniaturnih golfištih, kakor bi ne imela nobenega koristnejšega opravka. Kakor otroci, se je tudi Amerika kmalu naveličala te svoje nove igrice ter si pozelela česa drugega. Dobila je na vse mogoče načine razrezane podobice—jigg-saw

puzzles ali križem-zrezane uganke—, ki jih je z največjo vnemo zlagala skupaj, jih razdirala in zopet skladala, da se vam je zdelo, da gre za rešitev najbolj perečih človeških problemov. Nu, tudi ta bolezen je prešla in kazalo je že, da nas take otroške bolezni ne bodo več nadlegovale, ko nas je letos nenadoma popadla za grlo nova kuga, hujaša od vseh prejanih—kuga "bančnih večerov."

Ideja sloni na preprosti podlagi: dobiti nekaj za nič. Izvajati so jo pa začeli naši kino-gledališki magnati. In stvar je od sile preprosta.

Uprava gledališča sporoči, da bo vsak teden določila petdeset dolarjev nagrade in vi se vpišete v njihovo knjigo, dobite svojo številko in čakate, da vam prišle v roke petdesetak ali stotak ali pa še več. Vsako sredo ali četrtek se vrši žrebanje in ime srečnega zmagovalca je izključno. Če je med posetniki, se enostavno oglasi in stopi na oder po denar, če čaka zunaj, ima tri minute časa, da si kupi vstopnico ter pride noter po denar, če ga pa ni ne notri niti zunaj na pločniku, tedaj se nagrada za prihodnji teden enostavno pomnoži za petdesetak, drugič za stotak in tako dalje. Včasih se tako nabere več stotakov. Preprosta reč, kajne?

Ampak Mike Ocepke se vzleže temu ali bas zaradi te očitne preprostosti nikakor ni hotel ogreti za to stvar. "Reklama, da z njo privabijo butce!" se je posamežljivo zmrdoval, nato pa računil: "Recimo, da poseti kino vsak večer, ko se vrši žrebanje, pet sto ljudi, ki bi drugače ostali doma. Vstopnina je 25 centov, za pet sto vstopnic dobe sto in pet in dvajset dolarjev, odbiješ petdesetak za tedensko nagrado ali dobiček, pa ti ostane pet in sedemdeset dolarjev čistejša dobička za lastnike gledališča, ki so tako za toliko na boljem. Kakopak, njim se ta igra izplača, saj zato so jo uvedli. In poleg tega ob teh večerih predvajajo najslabše filme, ki jih bi morali inače predvajati brez malega prazni hiši. Ne, ni so neumni, ti tiči! Neumne so človeške horde, ki v masah drve na te limanice. Butci!"

Njegova sladkejša polovica Malčka, kakor jo je klical on, dočim so ji drugi rekli Molly, je pa bila drugačnih misli. "To vendar ni nič napakega!" je s poučarkom zavrnila svojega Mika, ki ga je bila šele dobro privabila pred nekaj meseci v zakonsko gobje. "Če bi na primer ti dobil takole na lepem petdeset, sto ali še več kot sto dolarjev, ne da bi se ti bilo treba zanje ubijati,